Dążenie do postępowania zgodnie z wartościami: Kodeks etyczny dla Caritas Internationalis[1]

Wstęp

Dzieło Caritas Internationalis jest motywowane, zorientowane i określone przez Pismo Święte, nauczanie i tradycję Kościoła katolickiego i stanowi pełne miłości osobiste spotkanie z potrzebującymi.[2] „Caritas jest czułością Kościoła względem swego ludu"[3] i ucieleśnia preferencyjną opcję dla i z tymi, którzy są ubodzy, wykluczeni bądź marginalizowani. Caritas stara się zabezpieczyć integralny rozwój całej osoby oraz łagodzić cierpienia wywołane katastrofami, konfliktami i niesprawiedliwością.

Artykuł 1.3 regulaminu wewnętrznego Caritas Internationalis określa, że: „Organizacje członkowskie muszą spełniać minimalne standardy kierowania, infrastruktury organizacyjnej, rentowności i odpowiedzialności finansowej oraz przestrzegania etycznych kodeksów zachowania, zgodnie z decyzją komisji wykonawczego. Pozostają autonomiczne w swoim prawnym, finansowym i kontraktowym statusie".

Oprócz statutu i regulaminu wewnętrznego, które zapewniają kanoniczne ramy prawne dla Caritas Internationalis, opracowano kilka standardów i wytycznych do pracy Konfederacji, w tym wymienione poniżej, których status nie zmienił się:

- Wytyczne dotyczące partnerstwa w Caritas (2003)
- Polityka Caritas Internationalis w sprawie ochrony dzieci (2004)
- Wytyczne Caritas Internationalis odnośnie stosunków z siłami zbrojnymi (2006)
- Wytyczne Caritas Internationalis w sprawie ochrony środowiska (2006)
- Wytyczne Caritas Internationalis odnośnie sytuacji nadzwyczajnych (2007)
- Standardy zarządzania Caritas Internationalis (2013)

---

[1] Caritas Internationalis jest światową konfederacją zrzeszającą 164 krajowych organizacji członkowskich Kościoła katolickiego. Udziela pomocy humanitarnej, zapewnia rozwój, usługi społeczne i wsparcie w około 200 krajach i terytoriach na całym świecie.

[2] „Twoje serce, kiedy spotykasz kogoś, kto bardziej potrzebuje, zacznie się powiększać, powiększać, powiększać! Dlatego że spotkanie potęguje zdolność do kochania. Spotkanie z drugim człowiekiem powiększa serce. Odwagi!", Papież Franciszek, Wideo-przesłanie z okazji święta św. Kajetana, 7 sierpnia 2013 (http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/przemowienia/kajetan_07082013.html)

[3] „Papież Franciszek: Kościół bez miłości nie istnieje", 16 maja 2013 (http://pl.radiovaticana.va/news/2013/05/16/franciszek:_w_ko%C5%9Bciele_jest_za_ma%C5%82o_czu%C5%82o%C5%9Bci/pol-692840)

Caritas Internationalis jest także sygnatariuszem:

- Kodeksu postępowania dla Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca i organizacji pozarządowych
- Podstawowych Standardów Reagowania na Katastrofy w ramach projektu SPHERE

Ponadto, jako główna organizacja w międzynarodowej społeczności humanitarnej i rozwojowej, Caritas Internationalis aktywnie stara się poprawiać swoją pracę i wprowadzać dobre praktyki podczas ich opracowywania.

Niniejszy Kodeks etyczny oparty jest na i podsumowuje w jednym normatywnym oświadczeniu wartości i zasady zawarte w powyższych dokumentach stanowiących nadrzędne ramy etyczne, których powinni przestrzegać wszyscy członkowie i pracownicy[4]. W całej swej pracy, Caritas Internationalis, jej członkowie i pracownicy dążą do wcielania tych wartości i zasad, a tym samym starają się być aktywnymi świadkami miłosierdzia Chrystusa w pracy na całym świecie.

Standardy zarządzania Caritas Internationalis określają, w jaki sposób ten Kodeks etyczny przekłada się na politykę i zachowania organizacyjne oraz obejmują procedurę oceny zgodności Członków. „Kodeks etyki pracowników" opisuje zachowanie, jakie powinno charakteryzować wszystkich pracowników Caritas.

Caritas Internationalis jest przekonany, że większość jej Członków i pracowników postępuje sumiennie i z wielką uczciwością, i stanowi przykład wartości oraz zasad niniejszego Kodeksu etycznego, bez potrzeby bezpośrednich stwierdzeń. Dokument ten jest przewodnią normą dla członków Caritas Internationalis i dla pracowników wszystkich szczebli. Jednakże z pomocą niniejszego Kodeksu etycznego, możemy zapewnić większą przejrzystość i spójność w całej Konfederacji, przede wszystkim w jej tożsamości i misji kościelnej. Oczekujemy, że członkowie Konfederacji Caritas albo: i) przyjmą tenże Kodeks etyczny i zasady funkcjonowania, jak zostało napisane, lub ii) dostosują go do własnych organizacji, zapewniając spójność pomiędzy nimi. Chcemy, aby diecezjalne Caritas również przyjęły ten Kodeks etyczny, ale w przypadkach gdzie jest inaczej i program wdrażania prowadzony jest przez diecezje lub innych partnerów w imieniu członków Caritas Internationalis, ten ostatni musi zapewnić poprzez specjalne porozumienia, że niniejsze minimalne standardy są odpowiednio stosowane.

Kodeks ten należy uwzględnić w polityce zasobów ludzkich narodowych i diecezjalnych Caritas, a pracownicy tych organizacji powinny otrzymać kopię, być przeszkoleni w zakresie Kodeksu i przestrzegać go.

Wartości i zasady:

Życie ludzkie jest święte od poczęcia aż do naturalnej śmierci. Stworzeni na obraz i podobieństwo Boga, kobiety i mężczyzn charakteryzuje wyjątkowa godność, ponieważ „przerasta[ją] wszystkie rzeczy, i [ich]

[4] Dla celów niniejszego Kodeksu, określenie "pracownicy" odnosi się do wszystkich członków zarządu, pracowników, wolontariuszy, konsultantów i wszystkich tych, którzy działają jako pełnomocnicy Konfederacji na wszystkich szczeblach.

prawa oraz obowiązki mają charakter powszechny i nienaruszalny".[5] „Człowiek bowiem z głębi swej natury jest istotą społeczną, toteż bez stosunków z innymi ludźmi nie może ani żyć, ani rozwinąć swoich uzdolnień".[6] „Całe życie społeczne toczy się wokół osoby ludzkiej – głównego, niepowtarzalnego uczestnika tego życia".[7] Człowiek „daleki jest od bycia przedmiotem i biernym elementem życia społecznego, jest bowiem, powinien być i pozostać jego podmiotem, fundamentem i celem".[8] „Porządek ów stale trzeba rozwijać, opierając na prawdzie, budować w sprawiedliwości, ożywiać miłością; w wolności zaś powinno się odnajdywać coraz pełniej ludzką równowagę".[9]
Godność ludzka i społeczna natura osoby ludzkiej jest podstawą i inspiracją dla moralnej wizji społeczeństwa, które zostaną osiągnięte, jeśli będziemy żyć według następujących wartości i zasad:

Wartości

1. **Sprawiedliwość**: odpowiadając na wezwanie wiary, staramy się stworzyć porządek moralny i "właściwe relacje" w obrębie naszego życia i organizacji, społeczności, w których pracujemy oraz całego stworzenia Bożego. Towarzyszymy, służymy i bronimy spraw ubogich i zepchniętych na margines, pomagając im przekształcać społeczeństwa, w których żyją oraz struktury, które utrzymują ich ubogimi.
   „Społeczeństwo zapewnia sprawiedliwość społeczną, gdy urzeczywistnia warunki pozwalające zrzeszeniom oraz każdemu z osobna na osiągnięcie tego, co im się należy, odpowiednio do ich natury i powołania. Sprawiedliwość społeczna łączy się z dobrem wspólnym i ze sprawowaniem władzy".[10]
2. **Dobro wspólne**: na korzystanie z ludzkiej godności i zdolności wzrostu w środowisku ma wpływ sposób zorganizowania naszego społeczeństwa: w wymiarze społecznym, religijnym, kulturalnym, gospodarczym, ekologicznym, prawnym i politycznym. Pracujemy w powszechnej komunii Kościoła katolickiego, a także z innymi tradycjami religijnymi, rządami, szerszym społeczeństwem obywatelskim i wszystkimi sprawującymi władzę w celu ochrony godności ludzkiej, wypełniania praw indywidualnych i społecznych oraz obowiązków, a także promowania dobra wspólnego.
   „Społeczność, która na wszystkich poziomach chce służyć istocie ludzkiej, to taka społeczność, która stawia jako główny cel dobro wspólne, które jest dobrem wszystkich ludzi i całego człowieka. Osoba nie może znaleźć spełnienia jedynie w sobie samej, z pominięciem swojego bycia „z" innymi i „dla" innych".[11] Dobro wspólne jest zawsze ukierunkowane na postęp ludzi: „Porządek rzeczy musi być uzależniony od porządku osób, a nie na odwrót".[12]

---

[5] Sobór Watykański II, Konstytucja duszpasterska o Kościele w świecie współczesnym: Gaudium et Spes, #26 (http://www.kns.gower.pl/vaticanum/gaudium.htm)
[6] tamże, paragraf 12
[7] Papieska Rada Iustitia et Pax, *Kompendium nauki społecznej Kościoła,* #106 (http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_pl.html)
[8] Pius XII, Przemówienie radiowe, 24 grudnia 1944, 5: AAS 37 (1945), 12
[9] *Gaudium et Spes*, #26
[10] Katechizm Kościoła Katolickiego, #1928
[11] *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, #165
[12] *Gaudium et Spes*, #26/3

3. **Integralny rozwój człowieka**: postrzegamy rozwój w oparciu o holistyczne rozumienie osoby ludzkiej, w kontekście i doświadczeniu rodziny i szerszej społeczności, obejmując elementy duchowe, psychologiczne, emocjonalne, fizyczne, materialne i ekonomiczne. Wszędzie tam, gdzie pracujemy, dążymy do rozwoju całego człowieka i całej społeczności, i przekształcenia niesprawiedliwych systemów społecznych. W naszej pracy zapewniamy silne i trwałe więzi między wsparciem, resocjalizacją i komponentami rozwojowymi.

   „Rozwój (...) [a]by był prawdziwy, powinien być zupełny, to znaczy winien przyczyniać się do rozwoju każdego człowieka i całego człowieka. (...) Ten zaś w takiej tylko mierze jest naprawdę człowiekiem, w jakiej – rządząc swymi czynami i osądzając ich wartość – jest twórcą własnego postępu przez działanie zgodne z naturą, którą dał mu najwyższy Stwórca i której możliwości i wymagania człowiek dobrowolnie przyjmuje".[13]
4. **Współczucie:** zjednoczeni w jednej rodzinie ludzkiej, jesteśmy głęboko poruszeni cierpieniem innych i mamy moralny obowiązek rozpoznania humanitarnej konieczności, na którą musimy odpowiedzieć. Obowiązek ten ma zasadnicze znaczenie zarówno dla naszej tożsamości jako organizacji katolickiej, jak i naszego członkostwa w rodzinie ludzkiej. Tak więc jako członkowie społeczności międzynarodowej, rozpoznajemy nasze zobowiązanie do dostarczania pomocy humanitarnej, a także obowiązek innych do zapewniania nam niezakłóconego dostępu, byśmy mogli działać.

   „Program chrześcijański – program dobrego Samarytanina, program Jezusa – to «serce, które widzi». Takie serce widzi, gdzie potrzeba miłości i działa konsekwentnie".[14] Jak Jezus nam powiedział: „Zaprawdę, powiadam wam: Wszystko, co uczyniliście jednemu z tych braci moich najmniejszych, Mnieście uczynili".[15]
5. **Opcja preferencyjna dla i z ubogimi i uciśnionymi**: zgodnie z Ewangelią Jezusa, możemy wybrać towarzyszenie ubogim, zepchniętych na margines i uciśnionym. Jesteśmy zaangażowani w walkę z odczłowieczającym ubóstwem, które okrada ludzi z ich godności i człowieczeństwa. Kierujemy się Pismem Świętym, aby pracować dla wolności uciśnionych i sprawiedliwego podziału darów ziemi, a także pomagać będącym na marginesie być odpowiedzialnymi za własny rozwój. Zajmujemy się sprawami ludzi ubogich, jak naszymi własnymi, stawiając siebie obok nich. Do takiego stopnia zajmiemy stanowisko wraz z nimi w ich potrzebach i staniemy naprzeciw niesprawiedliwości, której doświadczają.

   „Lecz to jest post, w którym mam upodobanie: że się rozwiązuje bezprawne więzy, że się zrywa powrozy jarzma, wypuszcza na wolność uciśnionych i łamie wszelkie jarzmo; Że podzielisz twój chleb z głodnym i biednych bezdomnych przyjmiesz do domu, gdy zobaczysz nagiego, przyodziejesz go, a od swojego współbrata się nie odwrócisz".[16]

---

[13] Papież Paweł VI, *Populorum Progressio, O popieraniu rozwoju ludów,* # 14 and 34 (1967) (http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/pawel_vi/encykliki/populorum_progressio_26031967.html)

[14] Papież Benedykt XVI, *Deus Caritas Est, #31* (2005) (http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20051225_deus-caritas-est_pl.html)

[15] Mateusz 25,40

[16] Izajasz 58,6-7

„Walka z ubóstwem znajduje silną motywację w opcji – lub preferencyjnej miłości – Kościoła na rzecz ubogich".[17] „Spójrzmy na ubogich nie jako na problem, ale jako na tych, którzy mogą się stać podmiotami i czynnymi twórcami nowej i bardziej ludzkiej przyszłości dla całego świata".[18]

6. **Szacunek**: szanujemy tradycje religijne, kulturę, struktury i zwyczaje, o ile wzmacniają i stoją na straży godności osoby ludzkiej.
   „Sprawiedliwe społeczeństwo może stać się rzeczywistością tylko wtedy, gdy oparte jest na szacunku dla najwyższej godności osoby ludzkiej".[19]
7. **Solidarność**: pracujemy w solidarności z ludźmi ubogimi i marginalizowanymi, a tym samym osiągamy owoce pokoju, sprawiedliwości i rozwoju człowieka. Solidarność łączy nas we wspólnej wizji tworzenia świata, gdzie wszyscy ludzie otrzymują to, co słusznie im się należy, jako że są synami i córkami Boga.
   „Solidarność w sposób szczególny uwydatnia społeczną naturę właściwą osobie ludzkiej, równość wszystkich w godności i prawach, wspólną drogę ludzi i narodów do coraz bardziej przekonującej jedności".[20]

Zasady:

1. **Partnerstwo:** „autentyczne partnerstwo oznacza długoterminowe zobowiązanie do realizacji uzgodnionych celów w oparciu o wspólne wartości, strategie i informacje. Charakteryzuje się szczerą opinią, wspólnym planowaniem, współpracą, przejrzystością i odpowiedzialnością po obu stronach, oraz prawdziwą otwartością i wrażliwością na potrzeby innych, na uczucia, wiedzę, doświadczenie i mądrość. Oparte jest na wzajemnym szacunku, zaufaniu i dobrej woli. Skuteczne partnerstwo tworzy solidarność pomiędzy organizacjami członkowskimi, innymi organizacjami, które podzielają naszą wizję, społecznościami i ludźmi, z którymi współpracujemy".[21]
   „(...) Caritas Internationalis propaguje współpracę między swoimi członkami, bez zmniejszania należnej im autonomii, realizując zadania zachęty, koordynacji, reprezentacji i budowania potencjału".[22]
2. **Zasada pomocniczości**: zapewniamy, że władza, decyzje i odpowiedzialność przekazywane są do najniższego szczebla, gdzie mogą być właściwie wykonywane. W ten sposób będziemy dążyć do maksymalizacji i odwoływania się do lokalnych zdolności i zasobów. Centralne miejsce w naszej tożsamości jako Caritas zajmują krajowi, diecezjalni i parafialni członkowie, a wszyscy będziemy starać się propagować i wzmacniać ich, aby mogli przyjąć większą autonomię oraz odpowiedzialność.

---

[17] Jan Paweł II, Przemówienie na III Konferencji Generalnej Rady Episkopatu Ameryki Łacińskiej, Puebla, Meksyk, (28 stycznia 1979), I/8: AAS 71 (1979), 194-5

[18] Jan Paweł II, Orędzie na Światowy Dzień Pokoju 2000 (http://ekai.pl/biblioteka/dokumenty/x241/oredzie-na-swiatowy-dzien-pokoju/?print=1)

[19] *Kompendium nauki społecznej Kościoła,* #132

[20] *Kompendium nauki społecznej Kościoła,* #192

[21] Caritas Internationalis, Caritas Partnership Principles: A Caritas Internationalis Handbook for Reflection and Action (Rzym, 2003) (http://www.caritas.org/who-we-are/publications-and-resources/)

[22] Statut Caritas Internationalis, art. 1.5

„Co jednostka z własnej inicjatywy i własnymi siłami może zdziałać, tego jej nie wolno wydzierać na rzecz społeczeństwa; podobnie niesprawiedliwością, szkodą społeczną i zakłóceniem ustroju jest zabieranie mniejszym i niższym społecznościom tych zadań, które mogą spełnić, i przekazywanie ich społecznościom większym i wyższym. Każda akcja społeczna ze swego celu i ze swej natury ma charakter pomocniczy; winna pomagać członkom organizmu społecznego, a nie niszczyć ich lub wchłaniać".[23]

3. **Uczestnictwo:** zapewniamy, że osoby, którym służymy, zaangażowane są w projektowanie, zarządzanie i wdrażanie projektów, których podejmujemy się w ich imieniu oraz wszelkie związane z nimi decyzje, od oceny po ewaluację. Uczestnictwo jest wyrazem ludzkiej godności i zakłada wspólną odpowiedzialność za społeczność ludzką. Caritas jest zaangażowana w procesy rozwojowe, w których priorytetem jest czynny udział stanowiący fundament demokratycznego i zintegrowanego społeczeństwa.
   „Trzeba dodać, że z godnością ludzkiej osoby wiąże się prawo czynnego udziału w życiu publicznym oraz wnoszenia własnego wkładu we wspólne dobro obywateli".[24]
4. **Upodmiotowienie**: pomagamy ludziom rozwijać się i w pełni realizować swój potencjał, a także budować relacje oparte na wzajemnym szacunku, aby mogli kontrolować i poprawiać jakość swojego życia. Poprzez integralny rozwój człowieka i upodmiotowienie, będziemy propagować aktywne, potężne społeczności lokalne, gdzie członkowie odgrywają istotną rolę w społeczeństwie obywatelskim.
   „Mam nadzieję, że będzie hałas. (...) Ale chciałbym, aby był hałas w waszych diecezjach, chcę, abyśmy wyszli na zewnątrz, żeby Kościół wyszedł na ulice, chcę abyśmy się bronili przed tym wszystkim, co jest światowością, bezruchem, od tego, co jest wygodą. (...) od tego wszystkiego, co jest zamknięciem w sobie. Parafie, szkoły, instytucje stworzone są po to, aby wychodzić na zewnątrz".[25]
5. **Niezależność**: jako członkowie Caritas określamy swoje priorytety i programy operacyjne i nie pozwalamy, aby traktowano nas jak instrumenty krajowych bądź zagranicznych interesów gospodarczych lub politycznych, zwłaszcza gdy nie są zgodne z nauczaniem Kościoła katolickiego.
   „Pozytywnymi znakami we współczesnym świecie są: *rosnąca świadomość* solidarności pomiędzy ubogimi, ich *działania na rzecz wzajemnej pomocy, wystąpienia publiczne* na arenie społecznej, gdzie bez uciekania się do przemocy przedstawiają własne potrzeby i własne prawa wobec nieskuteczności działania czy korupcji władz publicznych".[26]

---

[23] Papież Pius XI, Encyklika *Quadragesimo Anno, #79* (http://www.nonpossumus.pl/encykliki/Pius_XI/quadragesimo_anno/II.php)

[24] *Pacem In Terris*. Encyklika Papieża Jana XXIII o pokoju między wszystkimi narodami opartym na prawdzie, sprawiedliwości, miłości i wolności (1963), #26, (http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_xxiii/encykliki/pacem_in_terris_11041963.html)

[25] Papież Franciszek, Przemówienie ze spotkania z młodymi Argentyńczykami, Rio de Janeiro, 25 lipca 2013 (http://www.deon.pl/religia/serwis-papieski/dokumenty/przemowienia-papieskie/art,20,papiez-do-mlodych-argentynczykow-kosciol-musi-wyjsc-na-ulice.html)

[26] Sollicitudo Rei Socialis, Papież Jan Paweł II, Z okazji dwudziestolecia ogłoszenia „Populorum progressio" (1987), #39 (http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/encykliki/sollicitudo.html#m2)

6. **Zarządzanie i odpowiedzialność**: dołożymy wszelkich starań, aby być odpowiedzialnymi przed tymi, którym służymy, tymi, którzy wspierają naszą pracę i przed całym społeczeństwem. Zapewniamy również dobre zarządzanie zasobami, które są na powierzone.

   „Zdarza się niekiedy, że adresat pomocy staje się użyteczny dla tego, kto mu pomaga, i że ubodzy służą do utrzymania przy życiu kosztownych organizacji biurokratycznych, zatrzymujących na własne utrzymanie zbyt wysoki procent tych zasobów, które powinny być w istocie przeznaczone na rozwój. W tej perspektywie byłoby pożądane, aby wszystkie organizmy międzynarodowe oraz organizacje pozarządowe zatroszczyły się o całkowitą przejrzystość, informując donatorów i opinię publiczną o tym, jaki procent otrzymanych funduszy przeznaczany jest na programy współpracy, o prawdziwej treści tych programów i wreszcie o strukturze kosztów samej instytucji".[27]

7. **Równość, uniwersalność, bezstronność i otwartość na wszystkich ludzi**: kobiety i mężczyźni, dziewczęta i chłopcy są sobie równi i tworzą własny unikalny wkład do naszego świata, wspólnie realizując to, co jest w pełni ludzkie. Zobowiązujemy się do równego i aktywnego udziału kobiet i mężczyzn, dziewcząt i chłopców, w całej naszej pracy.

   Służymy ludziom bezstronnie, szczególnie najuboższym i najsłabszym, na podstawie obiektywnej oceny ich sytuacji i potrzeb, jakie wyrażają, niezależnie od rasy, wieku, płci, sprawności fizycznej, pochodzenia etnicznego, wyznania lub przekonania politycznego, a nawet szkodliwego rozróżnienia jakiegokolwiek rodzaju.

   „Musimy (...) uznać, potwierdzać i bronić równej godności mężczyzn i kobiet: obydwoje są osobami, zupełnie wyjątkowymi wśród wszystkich istot żywych, które zamieszkują w naszym świecie".[28] „Stworzenie dla [kobiety] przestrzeni do zabierania głosu i do wyrażania jej zdolności za pośrednictwem inicjatyw, które wzmocniłyby jej wartość, jej szacunek wobec siebie i jej specyfikę, pozwoliłoby jej więc zająć w społeczeństwie miejsce równe temu, jakie zajmuje mężczyzna".[29]

8. **Ochrona:** dążymy do zapewnienia bezpieczeństwa tym, dla których pracujemy, a zwłaszcza dzieciom, zgodnie z Konwencją ONZ o prawach dziecka, ustawodawstwem krajowym i Polityką Caritas Internationalis w sprawie ochrony dzieci (2004) oraz innymi dobrymi praktykami.

   „Chciałem osobiście uznać cierpienia zadane ofiarom i uczciwe wysiłki zarówno w celu zapewnienia bezpieczeństwa naszych dzieci, jak i właściwego i przejrzystego podejścia do zarzutów, kiedy się pojawiają. (...) Tak jak od Kościoła słusznie wymaga się spełniania najwyższych

---

[27] Papież Benedykt XVI, *Caritas in Veritate,* 2009, #47 (http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/encyclicals/documents/hf_ben-xvi_enc_20090629_caritas-in-veritate_pl.html)

[28] Papież Benedykt XVI, Spotkanie z członkami ruchów katolickich zajmujących się promocją kobiet, Parafia św. Antoniego, Luanda, Angola, 22 marca 2009 (http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/speeches/2009/march/documents/hf_ben-xvi_spe_20090322_promozione-donna_en.html)

[29] Papież Benedykt XVI, Postsynodalna adhortacja apostolska *Africae Munus* (2011), #57 (http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/apost_exhortations/documents/hf_ben-xvi_exh_20111119_africae-munus_pl.html)

standardów w tej materii, tak też wszystkie inne instytucje, bez wyjątku, powinny przestrzegać tych samych norm".[30]

9. **Lokalne gospodarki**: w miarę możliwości używamy lokalnych zasobów i produktów oraz wspieramy lokalną gospodarkę, o ile nie wyczerpuje to zapasów albo nie powoduje wyjątkowej inflacji.
   „Pomocniczoś[ć], rozumian[a] w *znaczeniu pozytywnym* [jest] pomoc[ą] ekonomiczn[ą], instytucjonaln[ą], legislacyjn[ą] (...) Ich inicjatywa, wolność i odpowiedzialność nie mogą być w żaden sposób podważane".[31]
10. **Troska o stworzenie i dbałość o oddziaływanie na środowisko**: chronimy ludzi i planetę propagując właściwą relację z całym stworzeniem Bożym, ponieważ planeta i wszystkie jej zasoby powierzone są ludzkości. Działając jako prawdziwi zarządcy całego stworzenia, bierzemy pod uwagę środowisko i dziedzictwo przyszłych pokoleń przy planowaniu i wdrażaniu całej naszej pracy.
    „Uprawianie i doglądanie świata stworzonego są wskazówkami Boga, danymi nie tylko na początku historii, ale każdemu z nas; jest to część Jego planu; oznacza, że należy zabiegać o rozwój świata w sposób odpowiedzialny, przekształcać go, aby był ogrodem, miejscem, w którym mogą mieszkać wszyscy".[32]
11. **Koordynacja**: będziemy w ścisłej współpracy z rządami krajowymi i władzami lokalnymi, kościołami, innymi związkami wyznaniowymi, społeczeństwem obywatelskim, innymi członkami wspólnot humanitarnych i rozwojowych, a także wszystkimi innymi zainteresowanymi stronami.
    „Powstała z inicjatywy Stolicy Apostolskiej, która następnie śledziła jej działalność i wytyczała jej kierunki, *Caritas Internationalis* przybrała formę zrzeszenia organizacji charytatywnych, przeważnie krajowych *Caritas*. Zrzeszenie to, nie ujmując krajowym *Caritas* należnej im autonomii, ułatwia ich współpracę, pełniąc rolę animacyjną, koordynacyjną i reprezentacyjną".[33]
12. **Rzecznictwo**: będziemy wspierać – na poziomie krajowym i międzynarodowym – w ich imieniu i z nimi, ubogich i zepchniętych na margines, by dawać świadectwo i rozwiązywać ich trudną sytuację oraz fundamentalne bądź strukturalne przyczyny ubóstwa i niesprawiedliwości. Będziemy pośrednikami zmian i przemian społecznych na rzecz poszanowania praw człowieka.
    „Chciałbym także podkreślić, że wasza misja umożliwia wam [Caritas] odgrywanie ważnej roli na arenie międzynarodowej. Doświadczenie, które zdobyliście przez te lata, nauczyło was, jak – wewnątrz społeczności międzynarodowej – być obrońcą zdrowej antropologicznej wizji; takiej, która czerpie z nauki katolickiej i zaangażowana jest w obronę godności każdego ludzkiego życia.

---

[30] Papież Benedykt XVI, Przemówienie do biskupów ze Stanów Zjednoczonych Ameryki podczas ich wizyty *ad limina*, 26 listopada 2011, Watykan (http://www.vatican.va/holy_father/benedict_xvi/speeches/2011/november/documents/hf_ben-xvi_spe_20111126_bishops-usa_en.html)

[31] *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, #186

[32] Papież Franciszek, Audiencja generalna, 5 czerwca 2013 (http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/franciszek_i/audiencje/ag_05062013.html)

[33] Papież Jan Paweł II, *Podczas ostatniej wieczerzy*, List do Caritas Internationalis z okazji przyznania kościelnej publicznej osobowości prawnej, 16 września 2004 (http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/jan_pawel_ii/listy/caritasint_16092004.html)

(...) Wszystko, co mówicie i czynicie, świadectwo waszego życia i wasza działalność są ważne i przyczyniają się do wspierania integralnego rozwoju osoby ludzkiej".[34]

13. **Szkolenie i rozwój pracowników**: jesteśmy zobowiązani do poprawy naszej pracy, co robimy i jak ją wykonujemy, poprzez ciągłą refleksję, budowanie potencjału, monitorowanie, ocenę, zarządzanie wiedzą i planowanie strategiczne. Będziemy inwestować w naszych pracowników, aby zagwarantować, iż posiadają umiejętności, doświadczenie i formację potrzebną do pełnego wykorzystania swojego potencjału, a także aby zapewnić, że Caritas osiąga potencjał i przyczynia się do jak największych zmian w sytuacji ludzi ubogich, zepchniętych na margines bądź uciśnionych.

    „Organizacje charytatywne Kościoła, począwszy od *Caritas* (diecezjalnej, narodowej i międzynarodowej) muszą zrobić wszystko co możliwe, aby były do dyspozycji odpowiednie środki i nade wszystko by byli ludzie, którzy podejmą takie zadania. Gdy chodzi o posługę spełnianą wobec cierpiących, potrzeba przede wszystkim kompetencji profesjonalnych: niosący pomoc powinni być przygotowani w taki sposób, aby potrafili robić to, co właściwe we właściwy sposób, podejmując wysiłek dalszej troski. Kompetencja zawodowa jest tu pierwszym, podstawowym wymogiem, ale ona sama nie wystarczy. Chodzi bowiem o istoty ludzkie, a one zawsze potrzebują czegoś więcej niż technicznie poprawnej opieki. Potrzebują człowieczeństwa. Potrzebują serdecznej uwagi".[35]

14. **Wsparcie pracowników**: zapewniamy sprawiedliwe, godne i zrównoważone warunki pracy dla wszystkich naszych pracowników i spełniamy nasz obowiązek wsparcia pracowników, propagując dobre praktyki w zakresie zarządzania zasobami ludzkimi i przestrzeganie prawa pracy w obrębie właściwej jurysdykcji.

    „Prawa pracowników, jak wszystkie inne prawa, wynikają z natury osoby ludzkiej i jej transcendentnej godności".[36]

Data: 15.03.2022

ks. Marcin Iżycki
Dyrektor
Caritas Polska

[34] Papież Benedykt XVI, Przemówienie do uczestników Zgromadzenia Ogólnego Caritas Internationalis, 27 maja 2011 (http://www.opoka.org.pl/biblioteka/W/WP/benedykt_xvi/przemowienia/caritas_27052011.html)
[35] *Deus Caritas Est*, #31 a)
[36] *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, #301